

การเพิ่มการร่วมรู้สึกด้วยโปรแกรมการฝึกทักษะเบื้องต้นในการปรึกษาเชิงจิตวิทยา

นางสาวประภา มณีวรรณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-53-1443-9

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- 8 ๕.๓. 2550

I 22212978

THE INCREASING OF EMPATHY BY BASIC SKILLS IN
COUNSELING TRAINING PROGRAM

Miss Pearakar Maneewan

A thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Art in Counseling Psychology

Faculty of Psychology
Chulalongkorn University

Academic Year 2004

ISBN 974-53-1443-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การเพิ่มความร่วมมือรู้สึกด้วยโปรแกรมการฝึกทักษะเบื้องต้นในการ
ให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยา

โดย

นางสาวปีระกา มณีวรรณ

สาขาวิชา

จิตวิทยาการปรึกษา

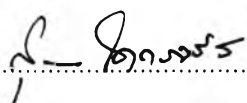
อาจารย์ที่ปรึกษา

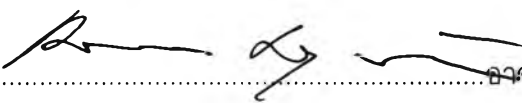
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กวรรณิการ์ นลราชสุวัจน์

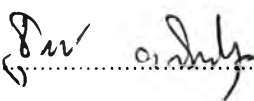
คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษิตตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะจิตวิทยา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ เขี่ยมสุภาชิต)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สุภาพรรณ โคตรจรัส)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กวรรณิการ์ นลราชสุวัจน์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมพร ยงกิตติกุล)

ปีระกา มณีวรรณ : การเพิ่มความร่วมรู้สึกด้วยโปรแกรมการฝึกทักษะเบื้องต้นในการ
 การให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยา (THE INCREASING OF EMPATHY BY BASIC
 SKILLS IN COUNSELING TRAINING PROGRAM) อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วย
 ศาสตราจารย์ ดร.กรรณิการ์ นลราชสุวัจน์, หน้า. ISBN 974-53-1443-9

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มความร่วมรู้สึกของนักศึกษาด้วยการฝึกตาม
 โปรแกรมการฝึกทักษะเบื้องต้นในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาตามแนวคิดการปรึกษาแบบบุคคลเป็น
 ศูนย์กลาง โดยใช้วิธีการวิจัยกึ่งทดลองแบบมีกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ทดสอบก่อนและหลัง
 การทดลอง และใช้การสัมภาษณ์ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งของการวิจัยเชิงคุณภาพในการขยาย
 รายละเอียดและเป็นข้อมูลเชิงลึกของผลที่ได้จากการทดลอง กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาระดับ
 ปริญญาตรี จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบประเมินสถานการณ์ที่
 ใช้ในการวัดระดับความร่วมรู้สึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ
 ค่าที (t-test) และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการสัมภาษณ์คือ แนวคำถามการ
 สัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหาจากบทสัมภาษณ์ และสรุปเป็นประเด็น

ผลการวิจัยที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

1. ภายหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมการฝึกทักษะเบื้องต้นในการปรึกษา
 เชิงจิตวิทยานักศึกษามีคะแนนความร่วมรู้สึกสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมการฝึกทักษะ
 เบื้องต้นในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
- 2 ภายหลังจากเข้าร่วมของนักศึกษาที่เข้าโปรแกรมการฝึกทักษะ
 เบื้องต้นในการปรึกษาเชิงจิตวิทยามีคะแนนความร่วมรู้สึกสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรม
 การฝึกทักษะเบื้องต้นในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ผลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการทดลอง มีการ
 แสดงออกในด้านต่อไปนี้คือ
 - 3.1 ความเข้าใจอย่างร่วมรู้สึก
 - 3.2 การเปลี่ยนแปลงตนเอง มีการฟังด้วยการใส่ใจมากขึ้น รู้จักตอบรับ
 จากการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ
4. ผลการปรับปรุงโปรแกรมที่ปรับจากการทดลอง

สาขาวิชา.....จิตวิทยาการปรึกษา.....

ปีการศึกษา..... 2547.....

ลายมือชื่อนิสิต.....ปี.ม.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4578118038 : MAJOR COUNSELING PSYCHOLOGY

KEYWORD:EMPATHY/ BASIC SKILLS/ COUNSELING TRAINING PROGRAM

PEARAKAR MANEEWAN : THE INCREASING OF EMPATHY BY BASIC SKILLS IN

COUNSEING TRAINING PROGRAM THESIS ADVISOR : ASST.PROF. KANNIKAR

NOLRAJSUWAT, ART. pp. ISBN 974-53-1443-9

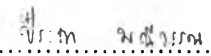
The purposes of this study were to increase the level of empathy of the students through training with counseling training program based on person-centered approach. The study was conducted using the semi-experimental pretest-posttest non-randomized design with the additional data from interview. Participants were 40 undergraduate students. Data was collected by the Empathy Scales. The t-test was utilized for data analysis.. Data obtained from semi-structured interview with 7 respondents from the experimental group was analyzed and grouped into 2 themes.

The major findings were as follows:

- 1) The posttest score on empathy of the experimental group were higher than its pretest scores at .01 level of significance.
- 2) The posttest score on empathy of the experimental group were higher than the posttest scores of control group at .01 level of significance.
- 3) An analysis of an interview indicated that the respondents showed empathic understanding; attending behaviors; and responding behaviors.
- 4) The result of developed program was presented.

Field of study..... Counseling psychology.....

Academic year..... 2004.....

Student's signature..... .....

Advisor's signature..... .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลือและแรงบันดาลใจจากบุคคลที่สำคัญยิ่งต่อผู้วิจัย ขอนมัสการพระครูไพศาลสมณกิจ หรือ หลวงพ่อดี ที่เป็นแรงบันดาลใจในการเป็นลูกที่ดี นักเรียน นิสิตที่ดีของพ่อแม่ และสังคม

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรรณิการ์ นลราชสุวัจน์ อาจารย์ที่ปรึกษาผู้เปรียบเสมือนแสงสว่างที่ให้ทางเดินในการสร้างสรรค์งานวิจัยและการพัฒนาตนเองในการเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษาของผู้วิจัยและรองศาสตราจารย์ ดร.ชุมพร ยงกิตติกุล ที่คอยให้คำปรึกษาแนะนำ แนวทางในการดำเนินงานวิจัยให้เป็นไปตามระเบียบวิธี

ขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.โสริช โพธิแก้ว ที่ให้แนวคิดในการดำเนินชีวิตและสติปัญญา การมองโลกและชีวิตอย่างเข้าใจ และรศ. สุภาพรณ โคตรจรัส อาจารย์ผู้ชี้แนะในทางในการวิจัย อาจารย์จิราพร เกศพิชญวัฒนา ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ

ขอกราบขอบพระคุณรศ.ดร. ดวงเดือน ศาสตราภักดิ์ อาจารย์สมเกียรติ ทิพยทัศน์ ดร.นิยะดา จิตต์จรัส รศ.ดร.นवलละออ สุภาพ และรศ.ดร.ประณต เค้าจิม อาจารย์จิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาจิตวิทยาและระเบียบวิธีในการวิจัย

ขอบพระคุณ อาจารย์ภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา พี่สมร พี่เพ็ญ พี่ปวย พี่แข่ง ที่เป็นทั้งอาจารย์และรุ่นพี่ ให้ทั้งคำแนะนำ วิธีการในการวิจัย รวมถึงแง่คิดในชีวิต และช่วงเวลาที่มิคุณค่าอันอบอวล

ขอกราบขอบพระคุณ พ่อแม่ ที่เป็นแรงบันดาลใจในการศึกษาจิตวิทยาและสนับสนุนทุนทรัพย์ ยาย ป้า ป้าติ่ม ที่มีความกรุณาให้ที่พักพิงและที่พักใจ ป้าจูน ลุงแกละที่เป็นห่วงหลานมาตลอด น้าธรรม น้าเจ้ พี่เจ พี่จูน พี่เอ็ม น้องแซมบี และน้องฟลุคที่คอยช่วยเหลือในการทำวิจัย

ขอบคุณ รุ่นพี่จิตวิทยาการปรึกษาที่ให้ช่วยเหลือเรื่องการพัฒนาตนเองในด้านเครื่องมือ รุ่นพี่รุ่น 17 พี่พี พี่น้อง พี่กลาง พี่หุย และเพื่อนรุ่น 18 พี่อ้อม พี่ปู พี่ญาญา พี่แป้ง อร เอ๋ วิ วัลย์ ดี และอั้งเพื่อนที่คอยช่วยเหลือมาตลอดการเดินทางในการผ่านทุกประสบการณ์ที่มีค่ามาด้วยกัน ขอขอบคุณที่เดินร่วมทางมาจนถึงจุดหมาย และขอบคุณ หมู กับนก เพื่อนร่วมทางที่เป็นกำลังใจให้และเต็มใจอยู่ตลอด น้องอรน้องนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีน้ำใจคอยช่วยเหลือผู้วิจัย

อนึ่งการวิจัยครั้งนี้จะไม่ประสบความสำเร็จได้เลยหากปราศจากความร่วมมือของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาราชภัฏนครราชสีมาทุกท่าน ที่ให้ช่วงเวลาที่มีความหมายต่อผู้วิจัย รวมทั้งเติบโตและพัฒนาตนเองร่วมกัน ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างมาก

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกคน ทุกสิ่งทุกอย่างที่ไม่ได้กล่าวถึง ณ ที่นี้ที่ทำให้ผู้วิจัยมีโอกาสนในการทำวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญแผนภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	4
แนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญในการพัฒนาตนในการให้การปรึกษา.....	4
แนวคิดที่เกี่ยวกับทักษะเบื้องต้นในการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยา.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกทักษะเบื้องต้นในการให้การปรึกษา.....	19
แนวคิดที่เกี่ยวกับความร่วมมือรู้สึก.....	24
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	29
วัตถุประสงค์ของงานวิจัย.....	38
สมมติฐานงานวิจัย.....	38
ขอบเขตของงานวิจัย.....	38
ตัวแปรที่ศึกษาในงานวิจัย.....	38
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	39
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	39
บทที่ 2 วิธีดำเนินการวิจัย.....	40
กลุ่มตัวอย่าง.....	40
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	41
โปรแกรมการฝึกทักษะเบื้องต้นในการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยา.....	48
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	73
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	78

	หน้า
บทที่ 3 ผลการวิจัย.....	86
บทที่ 4 การอภิปรายผลการวิจัย	94
บทที่ 5 การสรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	113
รายการอ้างอิง.....	119
ภาคผนวก.....	125
ภาคผนวก ก.....	126
ภาคผนวก ข.....	128
ภาคผนวก ค.....	137
ภาคผนวก ง.....	193
ภาคผนวก จ.....	195
ภาคผนวก ฉ.....	200
ภาคผนวก ช.....	201
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	206

สารบัญญัตราสาร

หน้า

ตารางที่

1. แสดงรายการของพฤติกรรมของผู้ให้การปรึกษา.....	10
2. แสดงการตอบสนองของผู้มาปรึกษาที่แสดงถึงระดับความร่วมมือรู้สึก 5 ระดับที่มีต่อผู้มาปรึกษา.....	28
3. แสดงข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (n = 40).....	41
4. โปรแกรมที่สร้างขึ้นตามหลักการพัฒนาโปรแกรม.....	52
5. โปรแกรมในการศึกษานำร่อง.....	56
6. โปรแกรมการฝึกที่นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง.....	64
7. แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความร่วมมือรู้สึกก่อน และหลังของกลุ่มนักศึกษาที่เข้าร่วมโปรแกรมการฝึกทักษะเบื้องต้นใน การปรึกษาเชิงจิตวิทยา (n=20) และกลุ่มนักศึกษาที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรม การฝึกทักษะเบื้องต้นในการปรึกษาเชิงจิตวิทยา (n=20).....	71
8. โปรแกรมที่ปรับจากปรับจากผลการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างวิจัย 20 คน.....	89
9. แสดงผลการวิเคราะห์รายข้อ โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์รายข้อระหว่างข้อแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่นๆ ในแบบประเมิน (Corrected Item-total correlation : CITC) และการหาค่า mean square จาก Oneway ANOVA นำมาหาค่า ความสัมพันธ์หรือความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมินทั้งสามคน ได้ค่า r_{α} (Cronbach's Alpha Coefficient of Internal Consistency) ในขั้นการสร้างแบบประเมิน.....	196
10. ค่าเฉลี่ยของคะแนนความร่วมมือรู้สึกของกลุ่มควบคุม(n=20)และกลุ่มทดลอง (n=20)แต่ละคนในโปรแกรมการฝึกทักษะเบื้องต้นในการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน.....	205

สารบัญแนภาพ

หน้า

แนภาพที่

1. การสร้างแบบประเมินสถานการณ์เพื่อวัดระดับความร่วมมือผู้ศึกษา..... 47
2. แสดงขั้นตอนการดำเนินการและกระบวนการเรียนรู้ในโปรแกรมการฝึกทักษะ
เบื้องต้นเชิงจิตวิทยาตามแนวคิดของ Robert R. Carkhuff(1983a; 1983b).....49
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....76